

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'İY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojiakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI.....	141
Xayitov Rustam Burxonovich	

BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ “YASHIL” INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITSION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevena	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	

INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI.....	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI.....	303
Tashmuxe'dova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR.....	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH.....	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI.....	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEXNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTISION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI.....	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI.....	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI.....	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH.....	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI METODOLOGIK TAKOMILLASHTIRISH MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQ IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI	857
Achilova Firusa Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Koliyova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbanov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Ашуров Сардоржон Зафаржонович	
XORIJYI DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Журахонов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKLARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumom'inovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSIYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibdullo qizi	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLİYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYALASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	1070
Davlyatov Qahramon Abdumavlyanovich	
AMORTIZATSİYALANADIGAN AKTIVLAR HISOBINING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	1077
Aminboyev Jaloliddin Otabek o'g'li	
BANKLARDA RISK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH	1083
Karimov Shohruh Boydulla o'g'li	
DIGITALIZATION, RESEARCH CAPACITY AND HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: AN ARDL-ECM ANALYSIS (2000-2024)	1087
Ismailova Nilufar	
TURIZMDA TALAB VA TAKLIFNI BAHOLASH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1094
Suyunov Alijon Jumaboy o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ И РАСХОДАМИ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	1099
Аймухаммедова Амина Какажановна	
"O'ZMILLIYBANK" AJDA MIJOZLARNING KREDITGA LAYOQATLILIGI DARAJASI HOLATI TAHLILI	1105
Jumaniyazov Quvanchbek Amatjonovich	

SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH HAMDA ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1110
Qodirov Bekzod Xomidjonovich	
FARMATSEVTIKA SANOATINING ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI IQTISODIY-STATISTIK USULLARI ORQALI TAHLILI	1115
O'taganova Umida Egamberdi qizi	
MAMLAKATIMIZDA XOTIN – QIZLAR O'RTASIDA MAHALLIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	1123
Rafiyeva Madina Xusinovna	
YASHIL IQTISODIYOTDA DEPOZIT TIZIMINI SUN'IIY INTELLEKT ASOSIDA BOSHQARISH	1128
Norqobilova Feruza Abduhomidovna, Odilov Jahongir Nozimjonovich	
OPTIMIZING HUMAN CAPITAL: THE IMPACT OF SCHOOL MANAGEMENT ON ORGANIZATIONAL CULTURE IN VOCATIONAL EDUCATION.....	1132
Karimova Dilfuza Xatamjonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSİYALARINING INNOVATSION MAZMUNI RIVOJLANISHINING DOLZARB YO'NALISHLARI	1138
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Raximjonov Ulug'bek Boxodir o'g'li	
IQTISODIY TIZIMLARNI MAKRO VA MIKROIQTISODIY DARAJADA PROGNOZLASH: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR VA MODELLASHTIRISH USULLARI	1142
Alimov Fazliddin Xalimovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTITUTLARIDA FOIZSIZ MOLIYALASHTIRISH TAMOIYLLARINING IQTISODIY MOHIYATI.....	1147
Pulatova Adolat Djaxangirshyevna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVASION FAOLIYATNI SAMARALI BOSHQARISH JARAYONLARI	1152
Fayzieva Dilafruz Shuhratovna	
MARKAZIY BANK RAQAMLI VALYUTASI (CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY): NAZARIY ASOSLAR VA XALQARO TA'RIFLARNING QIYOSIY TAHLILI	1156
Tashqo'ziyev Suxrob Abdurazzak o'g'li	
KORXONALARNI MOLIYAVIY INQIROZGA OLIB KELUVCHI SABABLAR VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	1161
Bobomirzayev Isroil	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ, УСЛОВИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	1165
АскарOVA Мавлуда Турабовна	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA MOLIYAVIY BOZOR MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1171
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
BANK TIZIMIDA OPERATSION RISKLARNI BAHOLASH VA MONITORING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	1176
Muxitdinova Difuza Farxodovna	
KO'P DARAJALI YONDASHUVNING MIKRO, MEZO VA MAKRO DARAJALARDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKLARINI ASOSLASH HAMDA MODEL ARXITEKTURASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK TAMOIYILLARI	1183
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li, Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DAROMAD BAZASINING TARKIBI VA DINAMIKASI ("TURONBANK" ATB MISOLIDA)	1191
Togayev Salim Sobirovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI KAPITAL BAHOSINI MINIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI	1196
Obidov Sanjar Omonxo'jayevich	
O'ZBEKISTON XIZMATLAR EKSPORTINING GEOGRAFIK TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: GRAVITATSION MODEL ASOSIDA TAHLIL	1202
Qodirjonov Adhamjon	

AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSİYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH	1206
Suyunov Yorqin Bekmurodovich	
BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTSIONAL OMILLARI	1212
Arifbayev Bobur Dilshodovich	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В РАМКАХ СТРАТЕГИИ «УЗБЕКИСТАН – 2030»	1219
Аблаева Валентина Борисовна	
FINANCING A GREEN UNIVERSITY: MECHANISMS, MODELS, AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR SUSTAINABLE CAMPUS DEVELOPMENT	1227
I. Imomov, F.Nishonov	
ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГА В УЗБЕКИСТАНЕ	1234
Шоев Алим Халмуратович	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSILAR HISOBIGA ASOSLANGAN XOLATDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI TASHKIL ETISH TARTIBI	1247
Xasanova Xusnoraxon Faxriddinovna	
HUDUDIY MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSION FAOLLIKNING ROLI VA UNING RIVOJLANISH MEKANIZMLARI	1251
Ollanazarov Bekmurod Davlatmuratovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТОВ	1257
Менглиева Индира Баходировна	
ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ НА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМ РЫНКЕ: ВЫЗОВЫ И ВОЗМОЖНОСТИ	1261
Умарбеков Бахром Ботирбекович	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA "ALTERNATIVE RISK CAPITAL"NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1270
Jorabaev Jasur Abduraxmanovich	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA ALTERNATIVE RISK CAPITAL'NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1276
Jo'rabayev Jasur Abdurahmonovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA BOSHQARUV KADRLARINING LIDERLIK SALOHİYATINI BAHOLASH MASALALARI	1282
Rasulov Shohruxbek G'ulomjon o'g'li, Ibragimov Isroil Usmonovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA MEVA VA SABZAVOT ISHLAB CHIQRISH KO'RSATKICHLARINING XO'JALIKLAR TOIFALARI BO'YICHA TAHLILI	1286
Majidova Dilnoza Bahromovna	
TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELEKTNING (SI) TA'SIRI	1290
Begimqulov Javohirbek Jo'raqul o'g'li	
MINTAQADA SANOAT TARMOQLARI RIVOJLANISHIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI VA ZARURLIGI	1300
Xodjaeva Feruza Komilovna	
TOSHKENT VILOYATI HUDUDLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI IQTISODIY FARQLAR TAHLILI	1305
Saidakbarov Saidazam Aziz o'g'li	
KORXONALARDA UMUM ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBİ	1309
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	

ONLAYN BRONLASH TIZIMLARI: TURLARI, XUSUSIYATLARI VA AJRALIB TURUVCHI BELGILARI	1314
S.S. Ismatillaeva	
BUDJET TIZIMI BUDJETLARI IJROSI USTIDAN MOLIYAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1320
Saidova Kamolat Farhodovna	
КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОРОЖДАЮЩИХ ЖЕНСКУЮ ПРЕСТУПНОСТЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	1326
Нуриллоева Заррина Зокиржоновна	
SAMARQAND VILOYATI MEHMONXONA XO'JALIGIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TURISTLAR OQIMINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	1331
Amiriddinova Madinabonu Zayniddin qizi	
SOLIQ YUKINI HISOBLASH VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILINING METODOLOGIK JIHATLARI	1334
Abdullayev Abror Bozarboyevich	
ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДА В МАЛОМ БИЗНЕСЕ: ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ РЕЗЕРВЫ РОСТА И РОЛЬ ОБУЧЕНИЯ ПЕРСОНАЛА.....	1341
Аминжоновна Вазира Мамасидиковна	
DZYUDOCHILARDA USHLAB OLISH (KUMI-KATA) STRATEGIYASINING MUSOBAQA NATIJALARIGA TA'SIRI.....	1350
Shermatov Gulom Qaxxorovich	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA RISKLARNI ANIQLASH VA NAZORAT TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	1357
Xasanov Adiz Xusenovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI HAMDA UNI QISQARTIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY ISLOHOTLAR.....	1363
Beknazarov Behzod Baxtiyorovich	
IMPROVEMENT OF THE COMMERCIAL BANK PRIVATIZATION PROCESS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	1368
Djumaniyazov Islam Karimbayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SOHASI INVESTITSION VA EKSPORT SALOHİYATI TAHLILI	1374
Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENTI SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	1378
Madaminov Bekzod Allayarovich	
IQLIM O'ZGARISHLARI VA XAVF OMILLARI SHAROITIDA AGRAR BIZNESDA XARAJATLAR TAHLILI VA XATARLARNI BOSHQARISH.....	1383
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINING BOSHQARUVIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH VA YASHIL IQTISODIYOTNING O'RNI	1387
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКСПОРТНОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ НА ОСНОВЕ ЭФФЕКТИВНОЙ ЛОГИСТИКИ И УПРАВЛЕНИЯ ЦЕПОЧКАМИ ПОСТАВОК	1392
Каримова Хулкар Рахманали кизи, Махмутуллова Севинч Хабибулла кизи	
TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYALASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	1399
Norova Nozima Nabiyeвна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA O'ZBEKISTON KOMPANIYALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1406
Ahmedova Dilnoza Qalandar qizi	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING EKOLOGIK MUVOZANATINI SAQLASH ORQALI BARQAROR RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI (NAVOIY VILOYATI TAJRIBASI)	1411
Barnoqulova Marjona Otabek qizi	

KORXONALARDA ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL, GOVERNANCE) HISOBOTLARINING AUDITINI TASHKIL ETISH VA BAHOLASH MEXANIZMLARI.....	1417
Xolikov Ravshan Anvar o'g'li	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1420
Omonov Olim Murodullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	1424
Sharifi Abdul Fatah	
TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR.....	1430
Sadikov Q.M.	
TIJORAT BANKLARIDA TO'LOV AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	1434
Kurbosheva Mohira Xafizovna	
MURAKKAB LOYIHALARDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	1439
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
ЭФФЕКТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	1442
Камолова Феруза Кахрамоновна	
O'ZBEKISTON HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YO'NALISHLARI.....	1448
Ma'murov Baxtiyor Xolmatjanovich	
O'ZBEKISTONDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	1456
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ПЕРСОНАЛОМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ЦИФРОВИЗАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ ТАЛАНТАМИ И МОТИВАЦИЯ.....	1462
Абилов Эльман Худаверди оглы	
O'ZBEKISTON BANKLARINING AML TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKT: STRATEGIK ZARURAT VA JORIY ETISH YO'LLARI.....	1468
Rashidov Avazbek Raximovich	

O'ZBEKISTON BANKLARINING AML TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKT: STRATEGIK ZARURAT VA JORIY ETISH YO'LLARI

Rashidov Avazbek Raximovich

Toshkent davlat iqtisodiyot
universitetining mustaqil izlanuvchisi
Email: arfinancier@gmail.com

Annotatsiya. O'zbekiston bank tizimi tranzaksiyalar hajmining jadal o'sishi va masofaviy xizmatlarning kengayishi bilan tavsiflanadigan raqamli transformatsiya bosqichini izchil boshdan kechirmoqda. Pul yuvish va terrorizmni moliyalashtirishga qarshi kurashishga qaratilgan an'anaviy tizimlar shubhali operatsiyalarni aniqlash samaradorligini yanada oshirish uchun keng imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatmoqda. Mazkur maqolada O'zbekiston tijorat banklarining AML tizimlariga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning strategik ahamiyati asoslab berilgan, bank sektorining joriy holati, tartibga solish talablari hamda milliy qonunchilik xususiyatlari tahlil qilingan. Markaziy bankning me'yoriy hujjatlari talablari batafsil o'rganilib, ularni samarali amalga oshirishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari aniqlangan. Shuningdek, joriy etish jarayonida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan asosiy omillar va ularni samarali boshqarish yondashuvlari ko'rib chiqilgan hamda respublika bank tizimi xususiyatlarini inobatga olgan holda texnologik transformatsiyaning bosqichma-bosqich yo'l xaritasi ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, AML, moliyaviy monitoring, raqamli transformatsiya, mashinali o'rganish, federativ o'rganish, joriy etish yo'l xaritasi.

Abstract. Uzbekistan's banking system is steadily undergoing a digital transformation characterized by rapid transaction growth and the expansion of remote financial services. Traditional anti-money laundering and counter-terrorist financing systems demonstrate opportunities for further improving the effectiveness of suspicious transaction detection. This article substantiates the strategic importance of implementing artificial intelligence technologies in the AML systems of commercial banks in Uzbekistan and analyzes the current state of the banking sector, regulatory requirements, and national legislative specifics. A detailed review of the Central Bank's regulatory framework identifies priority areas for applying artificial intelligence to enhance financial monitoring efficiency. The study also examines key implementation factors and effective approaches to their management, and proposes a phased technological transformation roadmap considering the specific features of Uzbekistan's banking system.

Key words: artificial intelligence, AML, financial monitoring, digital transformation, machine learning, federated learning, implementation roadmap.

Аннотация. Банковская система Узбекистана последовательно проходит этап цифровой трансформации, характеризующийся быстрым ростом объема транзакций и расширением дистанционных банковских услуг. Традиционные системы противодействия отмыванию денег и финансированию терроризма обладают потенциалом для дальнейшего повышения эффективности выявления подозрительных операций. В данной статье обоснована стратегическая значимость внедрения технологий искусственного интеллекта в AML-системы коммерческих банков Узбекистана, проанализированы текущее состояние банковского сектора, регуляторные требования и особенности национального законодательства. Проведен детальный анализ нормативных документов Центрального банка и определены приоритетные направления применения искусственного интеллекта для повышения эффективности финансового мониторинга. Также рассмотрены ключевые факторы успешного внедрения и подходы к их эффективной реализации, а также разработана поэтапная дорожная карта технологической трансформации с учетом специфики банковской системы республики.

Ключевые слова: искусственный интеллект, AML, финансовый мониторинг, цифровая трансформация, машинное обучение, федеративное обучение, дорожная карта внедрения.

KIRISH

O'zbekiston bank sektori xizmatlarni raqamlashtirish, valyuta tartibga solishni liberallashtirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish bilan bog'liq fundamental transformatsiyani boshdan kechirmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki to'lov infratuzilmasini takomillashtirish va moliyaviy monitoringni mustahkamlashni o'z ichiga olgan holda tizimni modernizatsiya qilishni izchil amalga oshirmoqda.

Davlatning raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga ustuvor e'tibori 2030-yilgacha sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyasi va bank sektorini raqamlashtirishga oid ko'plab me'yoriy hujjatlarning qabul qilinishi bilan tasdiqlanadi. Ushbu yo'nalishning qonuniy mustahkamlanishi O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining "Sun'iy intellektni qo'llash bilan bog'liq munosabatlarni tartibga solish munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonunchilik hujjatlariga o'zgartirishlar va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Qonunni qabul qilishi va uni O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatiga ko'rib chiqish uchun yuborishi bilan ta'minlandi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi O'zbekiston tijorat banklarining AML tizimlariga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish imkoniyatlarini ilmiy asosda baholash, shuningdek milliy tartibga solish muhitini va ilg'or xalqaro tajribani hisobga olgan holda ushbu texnologiyalarni samarali integratsiya qilishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishni tezlashtirish maqsadida qo'shimcha chora-tadbirlar sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 22.10.2025-yildagi PF-189-son "Sun'iy intellekt texnologiyalarini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni [3] va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30.10 dagi PQ-320-son "Sun'iy intellekt texnologiyalariga asoslangan loyihalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori [4] qabul qilindi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan o'tkazilgan yig'ilishlar va ochiq muloqotlarda 2025-yilda moliyaviy texnologiyalar jahon bozorining hajmi 300 milliard AQSh dollaridan oshgani va 2030-yilga kelib uning 600 milliard dollargacha o'sishi prognoz qilinayotgani qayd etildi. Xorijiy ekspertlarning baholariga ko'ra, O'zbekistonning sun'iy intellekt sohasidagi salohiyati 10 milliard AQSh dollari miqdorida baholanmoqda, bu esa davlat boshqaruvi tizimi, iqtisodiyot tarmoqlari va mamlakat hududlarida sun'iy intellekt texnologiyalarini jadallashtirilgan tarzda joriy etish imkoniyatlarining yuqori ekanligini ko'rsatadi.

Biroq, hukumat va tartibga soluvchi organlar tomonidan sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishga qaratilayotgan keng ko'lamli e'tiborga qaramay, tijorat banklarining moliyaviy monitoring tizimlarida sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish darajasini yanada kengaytirish uchun qo'shimcha amaliy choralarni rivojlantirish zarurati saqlanib qolmoqda. Bank hamjamiyati moliya tizimidagi transformatsiya jarayonlariga mos ravishda yangi texnologik yechimlarni izchil o'zlashtirib bormoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt yechimlariga investitsiyalar o'rta va uzoq muddatli istiqbolda operatsion samaradorlikni oshirish va xarajatlarni optimallashtirish imkonini beruvchi muhim strategik yo'nalish sifatida namoyon bo'lmoqda.

Naqd pulsiz to'lovlar hajmi barqaror o'sish tendensiyasini namoyon etmoqda. 2024-yilda Kliring hisob-kitoblari tizimi orqali 100,3 trillion so'm miqdorida mablag' o'tkazilgan bo'lib, bu 2023-yil ko'rsatkichiga nisbatan 29 foizga ko'pdir, tranzaksiyalar soni esa 1,2 barobarga oshgan [6]. Tranzaksiyalar hajmining tez sur'atlarda ortib borishi sharoitida statik qoidalarga va ma'lumotlarni qo'lda qayta ishlashga asoslangan shubhali operatsiyalarni aniqlashning an'anaviy usullari samaradorligini oshirish va zamonaviy texnologiyalar bilan boyitishni talab etmoqda.

O'zbekistonda AML tizimining evolyutsiyasi tahlili uning xalqaro standartlarga bosqichma-bosqich yaqinlashib borayotganini ko'rsatadi. Mamlakat bank tizimi 1991–2000-yillar davrida shakllanish jarayonini boshlagan bo'lib, keyingi bosqichlarda moliyaviy monitoring mexanizmlari izchil rivojlantirildi. Pul yuvishga qarshi kurash bo'yicha dastlabki xalqaro konvensiyalarga qo'shilish 2004-yildan boshlab amalga oshirildi, xalqaro amaliyotda esa ushbu mexanizmlar 1995–1996-yillardan keng qo'llanila boshlagan. Qonunchilik bazasini mustahkamlash jarayoni 2010-yildan yangi bosqichga ko'tarildi. Xususan, jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurash to'g'risidagi asosiy qonunchilik hujjatlarining qabul qilinishi hamda 2019-yildan boshlab integratsiya va moslashuv jarayonlarining jadallashuvi nafaqat normativ-huquqiy yaqinlashuvni, balki zamonaviy texnologik yechimlarni joriy etish imkoniyatlarini ham kengaytirdi.

O'zbekiston sun'iy intellektidan foydalanishga tayyorgarlik darajasi bo'yicha xalqaro reytingda dunyo miqyosida 70-o'rinni egallab, Markaziy Osiyo mamlakatlari orasida yetakchi o'rinni band etgan [7]. Taqqoslash uchun, Qozog'iston 76-o'rinda, Qirg'iziston 134-o'rinda, Tojikiston 131-o'rinda va Turkmaniston 153-o'rinda qayd etilgan. Bu ko'rsatkichlar mamlakatda sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish va amaliyotga joriy etish uchun zarur institutsional va texnologik salohiyat mavjudligini tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini O'zbekiston Respublikasining me'yoriy-huquqiy hujjatlari, Markaziy bankning statistik ma'lumotlari, xalqaro tartibga solish standartlari hamda moliyaviy monitoring tizimida sun'iy intellektni qo'llash bo'yicha ilmiy adabiyotlarni tahlil qilishni o'z ichiga olgan kompleks yondashuv tashkil etadi. Ishda O'zbekistonda AML tizimining evolyutsiyasini xalqaro standartlar bilan taqqoslab baholash uchun qiyosiy tahlil usullaridan, bank sektorining rivojlanish tendensiyalarini aniqlash uchun statistik tahlildan, shuningdek joriy holat bilan sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning maqsadli modeli o'rtasidagi farqlarni aniqlash maqsadida GAP-tahlil usulidan foydalanildi.

Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2023–2024-yillar uchun rasmiy statistik ma'lumotlari, Pul yuvishga qarshi kurash bo'yicha moliyaviy choralarni ishlab chiqish guruhi (FATF) hisobotlari [11], shuningdek jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg'in qurollarini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish maqsadida tijorat banklarida ichki nazoratni tashkil etishga oid me'yoriy hujjatlar tashkil etadi. Xususan, Markaziy bankning 2886-sonli "Ichki nazorat qoidalari" [9] hamda boshqa tegishli tartibga soluvchi hujjatlarni tahlil qilishga alohida e'tibor qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston bank tizimi moliya sektorini modernizatsiya qilish bo'yicha davlat siyosatini izchil amalga oshirish bilan bog'liq keng ko'lamli raqamli transformatsiya davrini boshdan kechirmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki milliy to'lov tizimlarini takomillashtirish va masofaviy bank xizmat ko'rsatish platformalarini kengaytirishni o'z ichiga olgan bank infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha kompleks dasturlarni amalga oshirmoqda (1-jadval).

1-jadval. Hisob-kitob kliring tizimi ko'rsatkichlari (2021–2024 yy.)

Yil	Tranzaksiyalar hajmi, trln so'm	Tranzaksiyalar soni, mln	Tranzaksiyaning o'rtacha miqdori, ming so'm	O'sish indeksi (2021=100) hajmi bo'yicha	O'sish indeksi (2021=100) soni bo'yicha
2021	36,0	76,1	473,1	100,0	100,0
2022	58,7	86,7	677,0	163,1	113,9
2023	78,0	102,4	761,7	216,7	134,6
2024	100,3	123,1	814,7	278,6	161,8

Izoh: Jadval O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining ochiq manbalardagi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan ishlab chiqildi.

Respublika tijorat banklari operatsion jarayonlarga sun'iy intellekt texnologiyalarini faol joriy etmoqda: chatbotlar va virtual yordamchilar orqali mijozlarga xizmat ko'rsatishni avtomatlashtirish, mashinali o'rganish algoritmlariga asoslangan kredit scoringini optimallashtirish, bashoratli tahlil yordamida bank mahsulotlarini shaxsiylashtirish. Ushbu vositalar zamonaviy bankning raqamli ekotizimining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Shu bilan birga, moliyaviy monitoring va AML sohasi SI texnologiyalarini qo'llashda sezilarli orqada qolishni ko'rsatmoqda, bu esa bank funksiyalarining texnologik rivojlanishida tizimli nomutanosiblik yaratadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 17.02.2021-yildagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini tezlashtirilgan joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4996-sonli¹ Qaroriga muvofiq, bir qator davlat organlari va moliya institutlariga SI texnologiyalarini amalga oshirish bo'yicha "Sber" guruhi (Rossiya) bilan hamkorlikni rivojlantirish, jumladan eksperimental loyihalarni amalga oshirish va milliy mutaxassislarning kompetensiyasini shakllantirish topshirildi. Biroq, ushbu chora-tadbirlar ko'proq mijozlarga xizmat ko'rsatish va operatsion jarayonlarga qaratilgan, moliyaviy monitoring tizimlari uchun ixtisoslashtirilgan yechimlar esa dastlabki rivojlanish bosqichida qolmoqda.

Shuningdek, bu borada alohida pilot loyihalarni ham ta'kidlab o'tish kerak: "O'zsanoatqurilishbank" AT moliyaviy operatsiyalarni tahlil qilish va shubhali tranzaksiyalarni identifikatsiya qilish uchun SI tizimini joriy etishni amalga oshirmoqda. Biroq, ushbu tashabbuslar nuqtali xarakterga ega va milliy moliyaviy monitoring tizimida sun'iy intellektni qo'llashga tizimli yondashuvni shakllantirmaydi.

¹ <https://lex.uz/docs/-5297046>

Ushbu vaziyat bank sektorining texnologik rivojlanishida tanqidiy tafovutni anglatadi, chunki aynan AML tizimlari qayta ishlanadigan ma'lumotlar massivlarining eng yuqori murakkabligi, real vaqt rejimida turli ma'lumotlarni tahlil qilish zarurligi va yuqori noaniqlik hamda axborot assimetriyasi sharoitida qaror qabul qilish bilan tavsiflanadi.

Markaziy bankning 2023–2024-yillar davridagi statistik ma'lumotlarini tahlil qilish natijalari bank operatsiyalarining tuzilishi va hajmidagi radikal o'zgarishlardan dalolat beradi. Tizim shakllanishining dastlabki bosqichida tranzaksiyalar soni kuniga o'n minglab o'lchanar edi, 2024-yilga kelib bu ko'rsatkich bir necha million kunlik operatsiyalardan oshdi. "Uzcard" milliy to'lov tizimini rivojlantirish, mobil bankingni joriy etish va to'lovlarni real vaqt rejimida qayta ishlashga o'tish ilg'or texnologiyalar asosidagi moliyaviy monitoringning adekvat vositalarini talab qiladigan tubdan yangi operatsion muhitni yaratdi.

O'zbekistonda AML tizimining shakllanishi milliy bank tizimining rivojlanishi bilan parallel ravishda amalga oshirildi, bu o'tish davri iqtisodiy o'zgarishlarining o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiradi. Agar xalqaro hamjamiyat AML bo'yicha asosiy konvensiyalarni 1995–1999-yillarda qabul qilgan bo'lsa, O'zbekistonda moliyaviy monitoring tizimini institutsionallashtirish keyingi davrda sodir bo'ldi: profil xalqaro konvensiyalarni ratifikatsiya qilish 2004-yilda amalga oshirildi. AML milliy tizimining xalqaro standartlarga yaqinlashishining faol fazasi 2019-yilda boshlandi, bu xronologik jihatdan ilg'or moliya markazlarining moliyaviy monitoring tizimlarida sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llashga o'tishi bilan bir vaqtga to'g'ri keldi. Bu O'zbekistonga milliy AML tizimini modernizatsiya qilishda to'plangan xalqaro tajribadan foydalanish imkoniyatini yaratadi (1-jadval).

1-jadval. O'zbekiston bank tizimi va AML rivojlanish bosqichlari²

Bosqich	Davr	Yo'nalish	Asosiy mazmuni
I bosqich	1991–1995	Asoslarini yaratish	– Bir pog'onali bank tizimidan ikki pog'onali tizimga o'tildi (1991) – "O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki to'g'risida"gi Qonun qabul qilindi (1995) – Milliy valyuta – so'm muomalaga kiritildi (1994) – Tijorat banklari tashkil etila boshlandi – Birinchi tijorat banklari tashkil etildi
II bosqich	1996–2000	Huquqiy baza	– "Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi Qonun (25.04.1996) – Pul-kredit siyosatini tartibga solish mexanizmlari yaratildi – Bank nazorati tizimi shakllandi – Bank hisobini avtomatlashtirish boshlandi – Litsenziyalash tizimi joriy etildi
III bosqich	2001–2005	Liberalizatsiya	– Bank faoliyati liberallashtirildi – Omonatlarni kafolatlash fondi tashkil etildi – "Bank siri to'g'risida"gi Qonun qabul qilindi – Valyuta operatsiyalari liberallashtirildi – Valyuta tartibini soddalashtirish boshlandi
IV bosqich	2006–2016	Xizmatlar rivoji	– "Ipoteka to'g'risida"gi Qonun (16.12.2005) – "Iste'mol krediti to'g'risida"gi Qonun (06.05.2006) – Bank kapitalini oshirish choralari ko'rildi – Moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash choralari amalga oshirildi
V bosqich	2017–2024	Raqamlashtirish va bozor	– "Markaziy bank to'g'risida"gi yangi tahrirdagi Qonun (11.11.2019) – "Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi yangi tahrirdagi Qonun (05.11.2019) – 2020–2025-yillarga mo'ljallangan bank tizimini isloh qilish strategiyasi – Bazel III standartlari joriy etildi – Raqamli bank xizmatlari rivojlantirildi – Jahon banki va IMF baholashlari o'tkazildi (2024)

Bank sektorini transformatsiya qilishda alohida rol masofaviy bank xizmat ko'rsatishning rivojlanishiga tegishlidir. Markaziy bank ma'lumotlariga ko'ra, 2024 yilda mobil va internet-banking kanallari orqali amalga oshirilgan operatsiyalar ulushi 2023 yilga nisbatan 1,6 barobarga oshgan [5]. Mazkur ijobiy tendensiya mijozlarni identifikatsiya qilish va tranzaksiyalarni monitoring qilish tizimlari uchun yangi rivojlanish vazifalarini shakllantirib, an'anaviy usullardan sun'iy intellekt asosidagi aqlli verifikatsiya va risklarni baholash tizimlariga bosqichma-bosqich o'tishni taqozo etadi.

² Muallif ishlanmasi

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va Bosh prokuratura huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurash departamenti moliyaviy monitoring tizimlarini rivojlantirish muhimligini inobatga olgan holda, AML sohasidagi me'yoriy bazani izchil takomillashtirib bormoqda. Kompleks hujjatlar, tipologiyalar va uslubiy ko'rsatmalarni qabul qilish moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash tizimini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, tranzaksiyalar hajmining sezilarli o'sishi va moliyaviy operatsiyalar murakkabligining ortib borishi sharoitida ushbu talablarni samarali amalga oshirish sun'iy intellekt asosidagi zamonaviy texnologik yechimlardan keng foydalanishni talab etadi.

Amaldagi qoidalar pul yuvish va terrorizmni moliyalashtirishga qarshi kurashish maqsadida tijorat banklarida ichki nazorat tizimlarini tashkil etish bo'yicha kompleks talablarni belgilaydi [9]. Ushbu talablarning chuqur tahlili zamonaviy sharoitda bank xodimlari faoliyatining samaradorligini oshirishda sun'iy intellekt asosidagi avtomatlashtirilgan tizimlar muhim o'rin tutishini ko'rsatadi.

Me'yoriy hujjatlar muvofiq, mijozlarga bevosita xizmat ko'rsatuvchi xodimlar quyidagi muhim funksiyalarni bajaradilar: hujjatlar yoki biometrik ma'lumotlar asosida mijozlarni identifikatsiya qilish, shubhali operatsiyalarni aniqlash, yuqori risk toifasidagi mijozlar operatsiyalarini chuqur monitoring qilish, davlat mansabdor shaxslari bilan bog'liq operatsiyalarni alohida nazorat qilish, tegishli ro'yxatlar bilan solishtirish, qo'shimcha ma'lumotlarni so'rash, axborot maxfiylikni ta'minlash, malakasini muntazam oshirib borish hamda ichki nazorat xizmatiga ko'maklashish.

Sun'iy intellekt texnologiyalarini avtomatlashtirilgan bank tizimlariga integratsiya qilish ushbu talablarni amalga oshirish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Xususan, mijozlarni identifikatsiya qilish sohasida biometrik identifikatsiya tizimlari foydalanuvchining qurilma bilan o'zaro aloqasi asosidagi xulq-atvor biometrikasi bilan boyitilishi mumkin. Shuningdek, chuqur o'rganish algoritmlaridan foydalanish orqali video-identifikatsiya jarayonlarida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan texnologik manipulyatsiyalarni aniqlash imkoniyati yaratiladi.

Tranzaksiyalarni uzluksiz monitoring qilish sohasida sun'iy intellekt tizimlari barcha operatsiyalarni real vaqt rejimida tahlil qilib, shubhali faollik alomatlarini tezkor aniqlash imkonini beradi. Mashinali o'rganish algoritmlari tranzaksiyalarni mijozning xulq-atvor profili, tranzaksiya tarixi va tashqi risk omillari bilan kompleks tahlil qiladi. Nazoratsiz o'rganish texnologiyalari esa ilgari noma'lum bo'lgan anomaliyalarni aniqlash imkonini yaratadi.

Shubhali operatsiya aniqlanganda, sun'iy intellekt tizimi ichki nazorat xodimlari uchun batafsil tahliliy hisobot shakllantiradi. Ushbu hisobotda aniqlangan anomaliya tavsifi, risk darajasi, mijoz profili, oldingi operatsiyalar tarixi va tavsiya etiladigan keyingi choralar aks ettiriladi.

Yuqori risk toifasidagi mijozlarni baholash jarayonida sun'iy intellekt tizimlari mijozlarni biznes faoliyati, operatsiyalar geografiyasi, tranzaksiya xususiyatlari va boshqa omillar asosida avtomatik tasniflaydi. Natijada risklarni boshqarish samaradorligi oshadi va profilaktik choralarni tezkor qo'llash imkoniyati yaratiladi.

Sanksiya ro'yxatlari bilan ishlash jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari, xususan tabiiy tilni qayta ishlash algoritmlari mijozlarni aniqlash aniqligini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu tizimlar turli yozilish shakllari, transliteratsiyalar va lingvistik xususiyatlarni hisobga olgan holda ma'lumotlarni aniq solishtirish imkonini beradi.

Ko'plab afzalliklar va mavjud qulay sharoitlarga qaramay, moliyaviy monitoring tizimlariga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish puxta tahlil va samarali mitigatsiya strategiyalarini ishlab chiqishni talab etadigan qator tashkiliy va texnologik vazifalar bilan bog'liq.

Ma'lumotlarning sifati va mavjudligi muvaffaqiyatning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Sun'iy intellekt tizimlarining samaradorligi o'quv ma'lumotlarining to'liqligi, izchilligi, aniqligi va reprezentativligiga bevosita bog'liq. O'zbekiston bank tizimi sharoitida nazorat ostidagi mashinali o'rganish modellarini o'qitish uchun zarur bo'lgan pul yuvish holatlari bo'yicha tarixiy ma'lumotlarning cheklanganligi alohida e'tibor talab qiladigan jihat hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- mavjud ma'lumotlar sifatini oshirish;
- qo'shimcha sun'iy ma'lumotlar (synthetic data) yaratish;
- boshqa sohalarda muvaffaqiyatli qo'llanilgan tayyor texnologik yechimlardan foydalanish;
- oldindan belgilangan misollarga bog'liq bo'lmagan, mustaqil ravishda shubhali faoliyatni aniqlash imkonini beruvchi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish.

Markaziy bank barcha banklarning umumlashtirilgan ma'lumotlariga asoslangan moliyaviy jinoyatlar tipologiyalarining markazlashtirilgan anonim bazasini yaratish orqali ushbu jarayonni qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Meros axborot tizimlari bilan integratsiya masalasi ham muhim texnologik vazifalardan biridir. O'zbekistonning ko'plab banklarida uzoq yillar avval joriy etilgan va zamonaviy sun'iy intellekt yechimlari bilan to'liq integratsiyani nazarda tutmagan axborot tizimlari faoliyat yuritmoqda. Shu sababli, integratsiya strategiyasi bosqichma-bosqich yondashuvga asoslanib, oraliq integratsiya qatlamlaridan foydalanish, infratuzilmaning muhim komponentlarini modernizatsiya qilish hamda API-ga asoslangan arxitekturaning joriy etishni o'z ichiga olishi lozim.

Malakali mutaxassislar salohiyatini rivojlantirish ham muhim ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Sun'iy intellekt tizimlarini ishlab chiqish, joriy etish va qo'llab-quvvatlash uchun maxsus bilim va ko'nikmalar talab etiladi. Shu munosabat bilan quyidagi yo'nalishlarda tizimli ishlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- texnologik kompaniyalar va yechim yetkazib beruvchilar bilan hamkorlikni rivojlantirish;
- amaldagi xodimlarning malakasini oshirish dasturlarini tashkil etish;
- mehnat bozorida yuqori malakali mutaxassislarni jalb qilish;
- fanlararo jamoalarni shakllantirish;
- universitetlar bilan hamkorlikni kengaytirish orqali kadrlar tayyorlash tizimini mustahkamlash.

AML tizimlariga sun'iy intellektni samarali joriy etish texnologik va tashkiliy omillarni inobatga olgan holda bosqichma-bosqich amalga oshirilishi lozim.

3–6 oy davom etadigan dastlabki bosqichda banklar moliyaviy monitoring tizimining joriy holatini kompleks baholashi, mavjud imkoniyatlar va rivojlanish yo'nalishlarini aniqlashi zarur. Ushbu bosqich quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- mavjud tizimlar va jarayonlarni kompleks audit qilish;
- ma'lumotlar sifati va mavjudligini baholash;
- loyiha jamoasini shakllantirish;
- xarajatlar, iqtisodiy samaradorlik va risklarni baholash asosida biznes-model ishlab chiqish.

6–12 oy davom etadigan pilot joriy etish bosqichi aniq chegaralangan loyiha asosida amalga oshirilishi maqsadga muvofiq. Ushbu bosqich tizim samaradorligini baholash, foydalanuvchilar fikr-mulohazalarini yig'ish va yechimni bosqichma-bosqich takomillashtirish imkonini beradi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki bank sektorida sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirishda muhim strategik rol o'ynamoqda. Moliya tizimini raqamlashtirish borasida amalga oshirilayotgan tashabbuslar alohida e'tirofga loyiq. Shu bilan birga, moliyaviy monitoring sohasida sun'iy intellektni kengroq joriy etish uchun qo'shimcha tashkiliy va metodik qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.

AML tizimlarida sun'iy intellektidan foydalanish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqish ushbu texnologiyalarning shaffofligi, tushuntiriluvchanligi va xavfsizligini ta'minlashga xizmat qiladi. Maxsus sinov muhitlarini (regulatory sandbox) qo'llash innovatsion yechimlarni xavfsiz va nazorat ostida joriy etish imkonini beradi.

Markaziy bank tomonidan muvofiqlashtiriladigan anonimlashtirilgan ma'lumotlar almashinuvi platformasi barcha banklar uchun samarali texnologik muhit yaratadi. Shuningdek, moliyaviy monitoringda sun'iy intellekt bo'yicha kompetensiya markazlarini tashkil etish ham muhim amaliy ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi vaqtda mamlakatda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 26.08.2021-yildagi PQ-5234-son qarori va Vazirlar Mahkamasining 29.11.2021-yildagi 717-son qarori asosida sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash bo'yicha maxsus tartib (regulatory sandbox) joriy etilgan. Ushbu mexanizm innovatsion loyihalarni tezkor joriy etish, soliq imtiyozlaridan foydalanish, mutaxassislar tayyorlash va zarur ma'lumotlarga kirishni ta'minlash imkonini yaratadi.

Mazkur platforma asosida Markaziy bank moliyaviy monitoring tizimlari uchun maxsus sun'iy intellekt yo'nalishini rivojlantirish, metodik tavsiyalar ishlab chiqish, markazlashtirilgan ma'lumotlar bazasini shakllantirish va soha bo'yicha innovatsion tashabbuslarni muvofiqlashtirish imkoniyatiga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari O'zbekiston tijorat banklarining pul yuvishga qarshi kurash (AML) tizimlariga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish bir qator muhim omillarning o'zaro uyg'unlashuvi bilan bog'liq strategik zarurat ekanligini asosli ravishda tasdiqladi. Jumladan, tranzaksiyalar hajmi va tezligining jadal o'sishi, masofaviy bank xizmatlari ulushining ortishi, transchegaraviy moliyaviy oqimlarning kengayishi, moliyaviy operatsiyalar murakkabligining oshishi hamda xalqaro standartlarga moslashish ehtiyoji ushbu jarayonni yanada dolzarb qilmoqda.

O'zbekistonda AML tizimi rivojlanish bosqichlarini tahlil qilish natijasida uning xalqaro standartlarga yaqinlashish jarayoni izchil amalga oshirilayotganligi aniqlandi. O'zbekiston Respublikasi hukumati va Markaziy bank tomonidan ushbu yo'nalishda tizimli va keng qamrovli chora-tadbirlar amalga oshirilayotgani alohida e'tiborga loyiq. Shu bilan birga, global standartlarga yanada tezkor integratsiyalashuvni ta'minlash maqsadida nafaqat normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, balki ilg'or sun'iy intellekt texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish orqali texnologik rivojlanishni jadallashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish bo'yicha davlat tomonidan yaratilayotgan imkoniyatlardan samarali foydalanish, tijorat banklari boshqaruv tizimlarida innovatsion yondashuvlarni kengaytirish va ushbu yo'nalishdagi tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash muhim strategik vazifa hisoblanadi. Bank sektorining raqamli transformatsiya jarayonlarida faol ishtirok etishi moliyaviy monitoring tizimlari samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Markaziy bankning 2886-sonli qoidalarini talablarini tahlil qilish natijalari zamonaviy sharoitda moliyaviy monitoring jarayonlarini yanada takomillashtirishda sun'iy intellekt asosidagi avtomatlashtirilgan tizimlar muhim rol o'ynashini ko'rsatadi. Sun'iy intellekt texnologiyalarini bank tizimlariga integratsiya qilish moliyaviy monitoring samaradorligini oshirish, operatsion jarayonlarni optimallashtirish va resurslardan samarali foydalanish imkonini yaratadi.

Federativ o'rganish texnologiyasi moliyaviy monitoring tizimlarini rivojlantirishda istiqbolli yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiya maxfiylik, bank siri va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish talablariga rioya qilgan holda banklar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan tijorat banklari ishtirokida federativ o'rganish asosidagi milliy platformani shakllantirish moliyaviy monitoring tizimlari samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish bank sektorining uzoq muddatli raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Sun'iy intellekt texnologiyalarini o'z vaqtida va tizimli joriy etish moliyaviy monitoring samaradorligini oshirish, operatsion xarajatlarni optimallashtirish va bank xizmatlari sifatini yangi bosqichga olib chiqish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi Farmoni. URL: <https://www.lex.uz/ru/docs/5031048>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi PQ-4996-sonli "Sun'iy intellekt texnologiyalarini tezlashtirilgan joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. URL: <https://lex.uz/docs/5297051>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 22-oktabrdagi PF-189-sonli "Sun'iy intellekt texnologiyalarini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. URL: <https://lex.uz/ru/docs/7790236>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30-oktabrdagi PQ-320-sonli "Sun'iy intellekt texnologiyalariga asoslangan loyihalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. URL: <https://lex.uz/ru/docs/7804404>
5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. 2023–2024-yillar uchun yillik hisobotlar. URL: <https://cbu.uz/oz/publications/annual-report/>
6. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. 2024-yil uchun yillik hisobot. – 130-bet. URL: <https://cbu.uz/oz/publications/annual-report/>
7. O'zbekiston – Markaziy Osiyoda sun'iy intellektga tayyorgarlik bo'yicha yetakchi. URL: <https://uz.kursiv.media/2025-10-22/uzbekistan-sformiruet-pravovuyu-bazu-dlya-razvitiya-ii/>
8. SQB operatsiyalarni tahlil qilishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshlaydi. URL: <https://bankers.uz/news/2433>
9. Tijorat banklarida jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg'in qurollarini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish bo'yicha ichki nazorat Qoidalarini (Adliya vazirligi tomonidan 2017-yil 23-mayda 2886-son bilan ro'yxatga olingan).
10. Yang Q., Liu Y., Chen T., Tong Y. Federated Machine Learning: Concept and Applications // ACM Transactions on Intelligent Systems and Technology. – 2019. – Vol. 10, No. 2. – Article 12. – 19 p.
11. Financial Action Task Force (FATF). URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-avgustdagi PQ-5234-sonli "Sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash bo'yicha maxsus rejimni joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.
13. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-noyabrdagi 717-sonli "Sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llab-quvvatlash uchun maxsus rejim tashkil etish va uning faoliyatini yo'lga qo'yish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi Qarori.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
